

У більшості економічно розвинутих країн склалася важлива особливість ідеології підготовки бухгалтерів. Сутність її полягає в тому, що бухгалтер не може бути підготовлений в університеті, а тим більше в коледжі або на будь-яких курсах. Диплом можна отримати, лише отримавши визнання професіоналів-бухгалтерів, тобто членів професійних інститутів бухгалтерів, які існують майже у всіх провідних країнах світу. Їх роль в регулюванні фінансового обліку дуже суттєва. В багатьох країнах є також асоціації та інститути, що здійснюють атестацію і об'єднують спеціалістів у суміжних сферах діяльності - в галузі управлінського обліку, внутрішнього аудиту, фінансового планування, аналізу і управління. Однак, стати членом професійного інституту бухгалтерів досить складно - в середньому лише 10 % здобувачів складають кваліфікаційні іспити успішно з першої спроби.

У Великобританії-кваліфікованих бухгалтерів на душу населення нараховується більше, ніж у будь-якій іншій європейській країні. Куба. Підготовку бухгалтерів в республіці Куба проводить ряд університетів. Протягом 1982-1983 навчального року вища школа Куби перейшла на новий навчальний план, який орієнтувався на підготовку спеціалістів широкого профілю. Зокрема, економістів для народного господарства почали готувати за двома напрямками: "Бухгалтерський облік", за спеціалізацією "Бухгалтерський облік і фінанси" та "Економіка", за спеціалізацією "Планування матеріального виробництва" і "Планування сервісу". Перелік дисциплін в новому навчальному плані збільшився з 29 (що було передбачено навчальним планом 1977 р.) до 37. Було поглиблено підготовку з бухгалтерського обліку, зокрема, введено ускладнений курс бухгалтерського обліку, а також вивчення актуальних проблем його організації

На Кубі після навчання студентів запроваджено проходження практики на підприємствах. Крім того, передбачено заключну практику, програма якої включає вивчення організації обліку окремих видів господарських засобів, витрат на виробництво і калькулювання продукції та послуг, аналіз господарської діяльності тощо. Після закінчення навчання студенти пишуть дипломні роботи, орієнтовані на вирішення як теоретичних, так і практичних питань організації бухгалтерського обліку і фінансів. Частина робіт студенти виконують на замовлення підприємств і організацій

США. Професія бухгалтера та аудитора в США є престижною, добре оплачуваною та базується на ЗПБО США. Вона має більш ніж двохсотрічну

історію, міцні традиції та стійку високу репутацію в світі, проте, самостійним видом діяльності, подібним до юридичної, медичної, інженерної та архітектурної справи, облік став лише у 1990 р., коли отримав статус професії.

У США особа, яка закінчила коледж або університет за обліковим фахом, після двох років практики, як правило, складає іспити до Американського інституту присяжних бухгалтерів (АІГТБ) для одержання диплому (сертифікату) присяжного бухгалтера (ПБ). Але спеціалістом-бухгалтером вищої кваліфікації з усіма перевагами та перспективами, які звідси випливають, може вважатися тільки володар звання "Присяжний бухгалтер", яке присвоюється Національною асоціацією незалежних бухгалтерів (НАНБ). Ця кваліфікація існує з 1896 р. і надається лише за умови виконання спеціальних вимог щодо ПБ-кваліфікації штату, в якому мешкає претендент, які в різних штатах майже однакові. Вони включають: облікову вищу освіту, знання професійної етики, стаж не менше 1-5-ти років роботи за фахом, успішне складання іспитів на професійну кваліфікацію в НАНБ.

На іспит з кожного предмету відводиться один день. Складання іспиту здійснюється тільки в письмовій формі і триває 6 годин. Він є комплексним і включає: "Теорію (основи) бухгалтерського обліку", "Основний курс бухгалтерського обліку (включаючи фінансовий та управлінський облік)", "Аудит", "Комерційне право" та "Оподаткування".

Більшість завдань вимагають вміння в рамках наскрізного прикладу дати відповідь на декілька взаємопов'язаних питань із суміжних тем. Про ступінь складності такого іспиту говорить той факт, що з першої спроби весь комплексний іспит, складають в середньому лише 20-25 % учасників. Високі вимоги є гарантією якості спеціаліста і захисту професії від малокомпетентних та випадкових осіб.

Підготовка кваліфікованих бухгалтерів вищої категорії завершується в одній із 54 рад з бухгалтерського обліку штату, повноваження яких розповсюджуються на всі 50 штатів країни і на чотири особливі території.

Фахівець із дипломом ПБ має право підписувати аудиторські звіти та бухгалтерську звітність, а отже, може працювати як бухгалтером, так і аудитором (на відміну від українських колег).

Окрім підготовки ПБ в США існує цілий ряд фірм, які здійснюють підготовку кваліфікованих спеціалістів. Одним із світових лідерів у сфері підготовки бухгалтерів міжнародного рівня і провідною американською фірмою на ринку таких послуг з навчання обліку, аудиту, права, оподаткування і управління є фірма "Беккер Рев'ю", яка має розгалужену мережу регіональних відділень, що охоплює майже всі штати і більше 140 міст США. Щорічно

близько 80 % її випускників з успіхом складають іспити, входячи при цьому до трійки призерів. Випускники працюють бухгалтерами, аудиторами та керівниками великих компаній всього світу.

В США виключний вибір найпрестижніших навчальних закладів. Якщо середню освіту краще отримувати в Європі, то вища освіта в США за деякими показниками перевершує європейську.

Всі вищі навчальні заклади в США носять назву університетів, інститутів чи коледжів. Словом "коледж" позначається як самостійний вищий заклад (з двохрічним чи чотирирічним терміном навчання), так і відділ (факультет) університету, який має автономну організацію і готує спеціалістів певної галузі знань.

Більшість університетів США є великими об'єднаннями шкіл, коледжів, інститутів, науково-дослідних центрів. Найвідомішими університетами є: Гарвардський - перший університет цієї країни -(заснований в 1636 р.); Йельський університет (1701 р.); Пенсільванський університет (1740 р.); Принстонський • університет (1746 р.); Колумбійський університет (1754 р.); Нью-Йоркський (1831 р.) та ін. В США налічується більше 160 університетів, майже 2000 коледжів з чотирирічним терміном навчання і 1378 двохрічних.

Для того, щоб отримати право та можливість зайняти бухгалтерську вакансію або відкрити приватну бухгалтерську справу, претендент повинен задовольняти цілому ряду досить жорстких освітніх, кваліфікаційних та етичних вимог. Подібно до лікарів та інженерів, юристів і архітекторів, фахівці з обліку (включаючи ПБ) можуть мати власну практику, працювати на підприємствах, в державних установах.

Компанії, в яких здебільшого працюють американські бухгалтери – громадські бухгалтерські фірми (аналог українських аудиторських фірм) та корпорації (промисловість, торгівля тощо), а також федеральні та місцеві державні агенства.

Вимоги до бухгалтерів, які працюють у різних видах компаній, також відрізняються між собою. Так, працюючи бухгалтером в індивідуальному секторі, не обов'язково мати сертифікат професійного бухгалтера. Як правило, у промисловості ніхто з керівництва не зобов'язує бухгалтера одержувати сертифікат ПБ, хоча його наявність сприяє підвищенню по службі. На відміну від промисловості, в громадській практиці постійно "тиснуть" на бухгалтерів, щоб вони одержували кваліфікацію ПБ. Це зумовлено переліком робіт, що виконуються бухгалтерами великих національних, малих регіональних і бухгалтерських фірм, до якого належать: 1) ведення рахунків клієнтів (найпростіші види обліку); 2) бухгалтерський облік; 3) аудит; 4) консультаційні

послуги з оподаткування і планування бізнесу; 5) підготовка податкових декларацій; 6) послуги з удосконалення управління підприємством.

Кількість бухгалтерів, що працюють на цих підприємствах, є досить різною, що, в свою чергу, зумовлено розмірами підприємства і коливається від штату в розмірі 1 бухгалтера, 1 рахівника, 1 помічника бухгалтера і до штату, що включає віце-президента по фінансах, 2 фінансових контролерів, 10 менеджерів та сотні бухгалтерів і помічників.

Бухгалтери в США, які прагнуть зробити кар'єру у сфері своєї діяльності, складають для цього професійні іспити на присвоєння кваліфікації дипломованого менеджера-рахівника (ДМР).

Обіймаючи цю посаду, керівник повинен бути не тільки відмінним фахівцем в галузі практики й теорії обліку, але й відмінним організатором, адже йому потрібно скеровувати роботу від чотирьох до п'ятнадцяти тисяч фахівців. Посада старшого партнера (навіть у невеликій місцевій фірмі) із часткою власності в статутному капіталі фірми передбачає велику відповідальність і є дуже престижною. На відміну від України, в США відповідальність старшого партнера за зобов'язаннями фірми є повною.

Зазвичай управляє своїм напрямком бізнесу: аудиторські, податково-юридичні, консалтингові послуги тощо. Це також високо престижні позиції з пільгами від участі в партнерстві та власності фірми. Критерієм для відбору є вимога, щоб партнери були сертифіковані як ПБ і пропрацювали у фірмі від 5-ти до 15-ти років. Інші партнери, що не мають такої класифікації, іноді працюють як молодші партнери, керуючи роботою різних департаментів, що надають бізнес-послуги клієнтам, або ведуть групу клієнтів у індивідуальних офісах *

Ця посада є найвищою, якої може домогтися професійний бухгалтер, що не вступив до партнерства. Підвищенню до позиції менеджера звичайно передуює робота в бухгалтерській фірмі від 5-ти до 9-ти років. Іноді фірми мають посаду, наступну за менеджером, - старший менеджер. Як правило, для досягнення цієї посади необхідно пропрацювати у фірмі від 8-ми до 10-ти років.

Ця посада вимагає величезної відповідальності і здійснення великого обсягу роботи, пов'язаного з управлінням роботою молодших бухгалтерів. Для досягнення такої посади необхідний досвід роботи в бухгалтерській справі від 2-х до 5-ти років та диплом ПБ.

Посада, з якої починається робота випускника коледжу в бухгалтерській фірмі. Отримати її в престижній бухгалтерській фірмі є справжнім досягненням фахівця, тому що вони можуть собі дозволити вибирати серед багатьох фахівців.

Бельгія. Професії бухгалтера і аудитора суворо розмежовані, в подальшому змінити "обрану професію практично неможливо. Об'єднують осіб цих професій дві основні професійні організації.

1. Інститут професійних аудиторів (ІПА), створений в 1953 р., який об'єднує професійних аудиторів країни і нараховує близько 700 членів.

2. Інститут професійних бухгалтерів (ІПБ) - заснована в 1985 р. професійна організація бухгалтерів, що передбачає надання послуг у веденні бухгалтерської документації, підготовці річних бухгалтерських звітів, податкових консультацій і в цілому з фінансових питань,.

Щоб стати членом ІПБ Бельгії, необхідно:

=> скласти іспит на знання 17 документів, складених згідно з 8-ою Директивою ЄС про вимоги, що висуваються до професії аудитора;

=> пройти трьохрічний курс практичної підготовки під керівництвом кваліфікованого аудитора, вивчивши окремі навчальні предмети, і склавши по них усні чи письмові іспити;

=> кандидати, які успішно виконали ці умови, зобов'язані бути громадянами Бельгії віком від 25 до 65 років, не позбавленими будь-яких громадянських чи політичних прав. Вони повинні дати урочисту клятву перед органом адміністративної юстиції Торгової палати.